

Foto: Johan Falnes/NTB Scanpix

NY STRATEGI: EU-strategien er klar på retning, forfriskende i begrunnelse, og den kommer på et viktig tidspunkt. Den er derimot mindre konkret på tiltak, skriver NUPI-direktør Ulf Svedrup om den nye EU-strategien utenriksminister Søreide (t.v.) la frem tidligere denne måneden. Her er hun fotografert sammen med EUs utenrikssjef Federica Mogherini tidligere i år.

Direktør Ulf Svedrup

Regjeringen la forrige uke frem sin nye strategi for EU. Hovedbudskapet er at man søker enda tettere samarbeid med EU.

Samarbeidet skal forsterkes der Norge har avtaler med EU. Samtidig har man klare ambisjoner om å utvide samarbeidet til nye områder, spesielt gjelder det nye sider ved utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitikken.

Medlemskap i EU er ikke et tema, ei heller er det tale om å si opp noen av de avtalene vi har. På en måte er dette en fortelling om «stø kurs».

Stadig tettere integrert

I praksis har alle norske regjeringer siden 1994 på ulike måter bidratt til at Norge er blitt stadig tettere integrert med EU.

Selv om kursen er uendret, er det likevel noen nyvinninger. Viktigst er det kanskje at man gir en ny og forsterket begrunnelse for europapolitikken.

Det er etter hvert blitt vanlig å se på EØS-avtalen som en slags nødvendig og tvungen regelbasert tilpasning, der Norge stadig blir dratt mer eller mindre inn i samarbeidet. Gjennom en serie tekniske regler «fra Brussel» sikres nødvendig markedsadgang.

Viktig for norske interesser

Denne hovedfortellingen om avtalen begynner å bli både gammel og slitt. Den vekker heller ikke større entusiasme.

Nå understrekes det i stedet at samarbeidet først og fremst er frivillig og ønsket. Norge søker medvirkning og tilknytning til EU, ikke fordi man må, men fordi det er i tråd med nasjonale politiske målsettinger og interesser.

Det er heller ikke bare snakk om å sikre markedsadgang. Samarbeidet er viktig for å ivareta norske interesser knyttet til sikkerhet, forsvar og beskyttelse av sentrale norske verdier som demokrati og rettsstat, og ikke minst for å sikre omstilling og innovasjon i norsk økonomi, herunder klima, miljø og et godt og ordnet arbeidsliv.

Kort fortalt: I stedet for å fremstille tilknytningen til EU som et mål i seg selv, ser man altså samarbeidet som et avgjørende virkemiddel for å utvikle Norge.

Det er også klare offensive anslag. På flere områder ser man at Norge i større grad kan være en strategisk partner og deltager, og at man her hjemme ikke er dømt til å være en passiv tilskuer til Europa. Sånn sett anlegger regjeringen klare ambisjoner om å bidra i det større europeiske ordskiftet.

God timing

Tidspunktet for en slik strategi er godt, av flere grunner.

For det første sender regjeringen et klart signal i en tid med omfattende geopolitisk uro. Den varsler tydelig at Norge bør møte uroen med tettere samarbeid med EU og EU-landene.

Strategien kan også ses som et innlegg i den pågående europeiske debatten om veien videre for EU etter brexit. Når Storbritannia går ut av EU om et år, vil tyngdepunktet forflyttes østover og sørover. De fleste europeiske land er derfor i ferd med å søke nye samarbeidsforbindelser.

Innad i EU pågår det også en intens diskusjon om reformer, om hvordan man skal styrke grensekontroll og forsvar, samt en diskusjon om budsjettets størrelse og fordeling.

En så tydelig norsk vektlegging av sikkerhet og beskyttelse, i bred forstand, gir den norske strategien adskillige fellestrekk med president Emmanuel Macrons ambisjon om å bygge et «Europe qui protège».

Skjørere kompromiss

Viktigst er det kanskje at strategien kommer på et kritisk tidspunkt i den hjemlige politikken. Det brede kompromisset i norsk europapolitikk har lenge vært sikret av Høyre og Arbeiderpartiet, med støtte av blant annet KrF. I arbeidslivet har både LO og NHO sammen støttet avtalene. Over tid har vi sett at dette kompromisset er blitt skjørere.

En ikke ubetydelig del av Fremskrittspartiets velgere er kritiske til EØS. Innad i fagbevegelsen er det også adskillig mer kritikk mot avtalen. «Nei til EU» er også etter hvert blitt en tydeligere i sitt «Nei til EØS». I Acer-saken så vi at kompromisset rundt i EU var i ferd med å sprekke. Det har nok vært en vekker for mange.

Med den nye europastrategien er alle de tre regjeringspartiene klart positive til europeisk samarbeid, og det legges ut flere inviter til et fornyet og forsterket bredt kompromiss, ikke minst innenfor arbeidslivsfeltet.

Europapolitikk som motbakk løp

EU-strategien er altså klar på retning, forfriskende i begrunnelse, og den kommer på et viktig tidspunkt. Den er derimot mindre konkret på tiltak, selv om det er positivt at det varsles en solid opptrapping rundt kunnskap og forskning.

Det er uansett ikke til å stikke under en stol at Norges tilknytningsform til EU gjør det krevende å drive en effektiv europapolitikk. Norge sitter ikke ved bordet, og mediene vier tematikken liten interesse. Europapolitikk er derfor på mange måter som et «motbakk løp». Det kreves mot, styrke, teknikk og utholdenhet for å lykkes.

Regjeringen har valgt å sikte høyt. Spørsmålet er om den har ressurser og utholdenhet til å nå målene.

Denne kronikken ble først publisert av [Dagens Næringsliv](#) mandag 14. mai 2018.